

UN MILITAR ȘI UN COMANDANT DESĂVÂRȘIT

Colonel (rezervă) inginer Teodor Ghițescu

Primele amintiri le am de pe timpul când ne pregăteam pentru cariera de ofițeri activi, în Școala militară de Tancuri și Auto din Pitești. Eu eram elev în arma auto, iar dânsul era „elev plutonier de batalion” în arma tancuri, cu un an de studii înaintea mea. Loctiitorul pentru învățământ și apoi comandantul școlii era colonelul Milea Vasile, viitorul ministru al Apărării Naționale și erou al Revoluției din decembrie 1989.

Ceea ce m-a frapat de la început la elevul plutonier Ștefan Gușă a fost ținuta militară ireproșabilă, mișcările elegante și impecabile ale instrucției de front executate în fața subunităților, comenzile date cu voce autoritară și pătrunzătoare. Toate acestea îi evidențiau calitățile de comandă și îl impuneau ca pe un exemplu pozitiv pentru întregul efectiv de elevi. Pentru mine cel puțin, a constituit modelul de bază al instrucției militare, ale cărui performanțe m-am străduit să le ating.

În acea perioadă existau relații extrem de rigide între șefi și subordonați, între elevii anilor inferiori și superiori, ceea ce a constituit o barieră severă în expansiunea relațiilor interpersonale pe verticală. În plus, exista o barieră cvasi instituționalizată între elevii armei auto și ai celei de tancuri, cei din urmă fiind a priori considerați superiori, destinați conducerii militare și supuși la eforturi mai mari, datorită cerințelor impuse de utilizarea tancurilor în luptă.

Pentru a compensa eforturile fizice ale acestora, în zilele de întreținere a tancurilor după instrucție, toți elevii din arma auto eram obligați să participăm la demontarea șenilelor și baterea patinelor de pavaj pentru îndepărtarea noroiului uscat, operație oboșitoare impusă de lipsa sistemelor mecanizate necesare. Cu aceste ocazii am remarcat spiritul de echitate al domnului Gușă, care coordona de multe ori, alături de lectori și comandanți, sarcinile fiecăruia dintre noi. Nu a manifestat niciodată iritare la spiritele răutăcioase ce se aprindeau între elevii celor două categorii de arme, a știut să atenueze divergențele, alternând poziția de șef cu cea de coleg. Expresia „măi băieți, hai să terminăm mai repede și mai bine treaba asta” era una din formele proprii de mobilizare „colegială” a subordonaților nemijlociți și o punte de apropiere interpersonală.

Una din cele mai dificile probleme de instruire comună celor două arme era citirea hărților și întocmirea unui plan de luptă a subunităților, pe hartă. Domnul Gușă avea o adevărată faimă artistică în lucrul pe hartă, calitate cu care extrem de puțini elevi și ofițeri se puteau lăuda. Și la celelalte discipline de învățământ se afla în top, dar niciodată nu l-a copleșit mândria pentru a deveni arogant, lucru frecvent la unii colegi mult mai puțini performanți.

Toate aceste trăsături deosebite, au fost remarcate nu numai de noi, ceilalți elevi. Comandantul școlii, colonelul Milea Vasile, pe care l-am considerat cel mai valoros dintre toți conducătorii instituțiilor de învățământ pe care i-am întâlnit, în lunga mea carieră militară (din care peste douăzeci și cinci de ani în școli și institute militare), a observat imediat calitățile native de lider ale domnului Gușă și l-a supus, încă de pe atunci, la o mulțime de teste pentru a se convinge de autenticitatea performanțelor constatate de ceilalți participanți la procesul educațional.

Unul dintre cele mai dure episoade de instruire (unic în istoria Școlii militare de Tancuri și Auto), în care Ștefan Gușă s-a remarcat ca elev și ajutor al comandantului, a fost tabăra de învățare a forțării Dunării, la Turnu Măgurele, din anul școlar 1960-1961.

După absolvirea școlii, printre cei selecționați să asigure continuitatea procesului instructiv-educativ s-au numărat locotenenții: Ștefan Gușă, Șerban Ion, Dragomir Ilie, ulterior Pătru Gheorghe, Marcu Dumitru, (din arma tancuri), Spiroiu Nicolae, Sterescu Ion, ulterior Mateescu Nicolae, subsemnatul, (din arma auto).

Și după absolvire am constatat o discriminare oficială evidentă a ofițerilor din arma auto, care de această dată afecta mai puțin relațiile dintre noi. Dar tradiția s-a păstrat, formându-se de fapt, prin însăși cerințele organizării școlare, o barieră invizibilă între cadrele celor două categorii de arme. Activitățile comune erau de natură extrașcolară: reuniuni de dans și agrement organizate cu elevii la Casa Armatei (actualul Cerc Militar), unde participam și noi ofițerii, în scop educativ, excursii cu familiile, organizate în garnizoană și în afara acesteia.

Relațiile personale, din această etapă, cu locotenentul Gușă nu au fost foarte apropiate, din motivele menționate mai sus (locuri de instrucție diferite, săli de specialitate diferite, programe diferite, ...), frecvența și durata întâlnirilor comune fiind mici. Ca urmare, s-au dezvoltat mai mult vechile relații de prietenie, stabilite pe orizontală din timpul școlarității (Gușă, Șerban, Dragomir, Spiroiu, subsemnatul, Sterescu, Pătru, Marcu, ...).

Oricum, în această perioadă, între noi a existat o permanentă întrecere profesională, orchestrată de forurile superioare, pentru demonstrarea capacității de instruire a subunităților de elevi din subordine. Până la admiterea în Academia Militară Tehnică (1967), subunitățile instruite de locotenentul Gușă Ștefan s-au aflat predominant în fruntea celorlalte.

Din 1968 până în 1972, am fost studenți ai Academiei Tehnice Militare, Facultatea de Tancuri și Auto. Din păcate, relațiile noastre nu au putut evolua prea mult datorită separării Facultății în două localuri (seria mea în localul din piața Chirigiu, seriile precedente în localul Academiei Militare Generale, de pe șoseaua Panduri).

Contactele de bază rămâneau cele legate de naveta săptămânală pe calea ferată, dintre Pitești, unde aveam familiile, și București, unde învățam.

Îmi amintesc despre prima instruire asupra regulilor de „navetist” pe care mi-a făcut-o (eu fiind singurul „adăugat” în anul 1968), cu umor și precizie: locul de întâlnire pe peronul gării (la ceas), locul de așteptare a trenului (pe partea opusă coborârii pasagerilor), ocuparea locurilor disponibile (pentru toți colegii), dotarea specială (cărți de joc, șah, ziare sau reviste interesante) pentru petrecerea activă a timpului de mers (circa trei ore și jumătate). În compartimente domnea veselia, buna dispoziție, glumele și disputele pozitive, căpitanii Gușă și Șerban fiind principalii moderatori.

Pe tot timpul facultății, între soția mea și cea a domnului Gușă s-au încheșat relații mult mai intime, începând cu mersul împreună la plajă și vizite reciproce. În afara intereselor feminine pentru îmbunătățirea rețetelor culinare, modă, comentarii diverse, ea a rămas cu convingerea seriozității, modestiei și voinței de progres ce au caracterizat familia Gușă.

În acea perioadă, exigența științifică în interiorul facultății era deosebit de ridicată (exemplu, din cei douăzeci de absolvenți din licee și zece ofițeri, în ultimii ani au rămas patru studenți din rândul foștilor elevi și șase ofițeri, care am și absolvit). Cu toate acestea, ofițerii studenți proveniți din Școala Militară de Tancuri și Auto Pitești, s-au aflat în fruntea acestor promoții.

La absolvire, s-a nimerit ca tema proiectului meu de diplomă să aibă printre referințele bibliografice și Proiectul de Diplomă al absolventului Gușă Ștefan, susținut cu un an înainte. Am constatat și cu acest prilej talentul artistic al prezentării ilustrațiilor (desene, scheme, diagrame, ...), dar mai ales dezvoltarea științifică a studiului de flotabilitate a transportoarelor amfibii blindate, unul din punctele de similaritate ale celor două proiecte.

Din momentul absolvirii, drumurile noastre s-au despărțit, eu urmând calea învățământului militar, alături de vechi colegi, în Pitești, iar căpitanul inginer Gușă pe cea de comandă, sub supravegherea atentă a generalului Milea Vasile, convins de potențialul științific, moral și de comandă al fostului subaltern.

Astfel, pentru prima dată în Armata Română, un ofițer inginer ocupă, succesiv, funcții de comandă în trupele de uscat, la nivel Regiment, Divizie, Armată, Marele Stat Major, funcții „rezervate” absolvenților Academiei Militare Generale, mai ales din arma infanteriei. Pe cea mai mare parte a perioadei nu am mai avut contacte nemijlocite, auzind de la ofițerii cunoscuți cu prilejul diferitelor întruniri, despre multe din soluțiile originale urmate de creșterea autorității morale a ofițerului superior Gușă, date cu prilejul unor activități militare sau conflicte apărute ca urmare a diferențelor de grad militar

și/sau mentalitate, între dânsul și unii subordonați nemijlociți. Oricum, eram extrem de bucuros de ascensiunea militară a fostului coleg, atât datorită faptului că o consideram meritată, cât și pentru faptul că inginerii din Armată erau, în mod tacit, blocați în ceea ce privește progresul în cariera militară (ocuparea funcțiilor de comandă).

În perioada 1983 – 1989, întâlnirile directe au fost mai frecvente, datorită încercărilor de reformare a învățământului militar și antrenarea lui, împreună cu întreaga Armată, în activitățile din economie, soluții pe care, personal, le-am considerat neadecvate sau chiar dăunătoare sistemului militar.

Cunoscând mai bine ca majoritatea cadrelor militare capacitățile de comandă ale generalului Milea Vasile, ministrul Apărării Naționale, și ale generalului Gușă Ștefan, șef al Marelui Stat Major, mi-am pus de multe ori problema cauzei discordanței dintre aceste capacități, multe dintre măsurile luate fiind în contradicție cu necesitățile manageriale: implicarea excesivă a Armatei în activități economice, permanente experimente pe învățământul militar pentru ofițeri, în sensul menținerii unui nivel scăzut al pregătirii valorice a acestora, interzicerea accesului ofițerilor în zonele de frontieră și pe unele străzi, restaurante (în uniformă militară), supraîncărcarea funcțiilor cu sarcini suplimentare la mobilizare, numirea frecventă în funcții de comandanți de unități a unor ofițeri cu grade inferioare celor prezenți în unitatea respectivă și evident mai competenți... Pe lângă cauza majoră a deturnărilor Armatei de la funcțiile ei constituționale, comună tuturor statelor, guvernarea de tip politic, evidentă și în acest caz, simțeam că aceste măsuri, dezonorante pentru corpul ofițerilor, parcă erau special concepute să stârnească nemulțumirea acestuia față de regimul comunist.

În decembrie 1989, am căpătat convingerea că măsurile restrictive au fost premeditate pentru a insinua neîncrederea în conducerea superioară de stat și militară, astfel încât, în cazul unui conflict civil (anticipat probabil de cei doi militari cu acces la principalele surse interne și externe de informații), la nivelele inferioare de decizie militară să nu se manifeste excesul de zel, specific unei structuri de comandă strict centralizată. Așa se face că ordinul Comandantului Suprem, de a se trage în manifestanți, nu s-a executat, nu numai prin intervenția nemijlocită a generalilor Milea Vasile și Gușă Ștefan, ci și prin sădirea de către aceștia, consider cu premeditare, a repulsiei față de moralitatea guvernării comuniste, la majoritatea ofițerilor, prin supralicitarea măsurilor anormale impuse de regimul politic. Așa se face că majoritatea covârșitoare a acestora s-a alăturat maselor de demonstranți, rezultând un număr de victime neînsemnat față de o implicare a Armatei în favoarea regimului.

Din păcate, jertfa celor doi generali a fost zadarnică, populația majoritară fiind supusă unui regim politic de guvernare și mai corupt, imoral și antisocial decât își imaginau tinerii când au înfruntat cu piepturile lor gloanțele celor disperați pentru pierderea privilegiilor de atunci.

Sper ca românii să reanalizeze propriile idealuri cu rezultatele revoltei ce a dus la schimbarea unei guvernări politice, cu o alta tot politică, mai fățarnică, ipocrită și mai aservită unor interese obscure, interne și externe, și să recunoască meritul istoric al celor doi generali în premeditarea și realizarea unei alternanțe pe care ar fi dorit-o pozitivă.